

PRZYPLACIĆ (44) *vb pf*

a *jasne*.

inf przyplacić (13). ◇ *fut 1 sg* przyplacę (1). ◇ *2 sg* przyplacisz (9). ◇ *3 sg* przyplaci (4). ◇ *1 pl* przyplacimy (1). ◇ *3 pl* przyplacą (3). ◇ *praet 1 sg f* -m przyplaciła (1). ◇ *2 sg m* -ś przyplacił (1). ◇ *3 sg m* przyplacił (7). [n przyplaciło.] ◇ *3 pl m pers* przyplacili (1). *subst* przyplaciły (2). ◇ *imp* 3 sg niechaj przyplaci (1).

Sł stp brak, Cn s.v. przyplacam czego czym, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Zapłacić, ponieść koszty; *plectari, praestare Mącz; expendere, luere, pendere, satisfacere Cn [w tym: kogo, czego (32)] (41)* : przyjście owego więźnia Szlachcica/ tak się zgotuią/ iż wżytko będą mieć *testes oculatos*, á chłopi wykrętow nie vmieią/ á profto iáko wiedzą powiedaiąc/ zázwždy przegráią y ielzcie przyplácić mułzą *GórnRozm H, F4v*.

przyplácić czym (2): tedy exekucia ich [*dekretów prawnych*] ábo żadna/ ábo táká/ iż lie o nię ftroná choć wygráá/ znowu iednáć musi/ ábo nic nie weźmie/ y ielzcie tego czym drugim przypláci. *PowodPr 65*; gdy co dla dobrego póspolitego vczynić: wnet ciężko y trudno/ y nie máłz. Lecz dla pompy [...] y dla okazáłości y pychy: by y wiofkámi przyplácić/ tedy być musi. *SkarKazSej 705a*.

Przen: Ponieść konsekwencje, odcierpieć, odpokutować (36) : *RejRozpr C3v*; Podzmy do Sylwełtrá wtorego/ izali lie ten z dułzą y s ciálem Dyabłu nie oddał/ aby iedno Papieżem zoftał/ ále tego potym przyplácił. *KrowObr 38*; Lecz wierz mi Páńskie słowo/ będzie trwáć ná wieki/ A ty w piekle przypláciłz tey twoiey opieki. *RejZwierz 123v, 17, 102; KochSat A3v*; Tu culpam omnem praestabis, Ná tobie lie to wżítzko zoftoyi Ty tego przypláciłz. *Mącz 71b*; Szalony niewie co dobrze áz ftráci/ Gdy pothym tego záłuiąc przypláci. *RejZwierc 215; PaprPan Ff2*; Acz ci ták dłuogo będą ná dobrych przewodzić Y niewinné wżelákim obyczáiem fzkodzić: Ze przetsię czáfu fwego przyplacá fwych złości/ A nie vda twéy pomfity/ pánie *KochPs 52*; y mięła bez ktorego być mogli/ tylko ná pokazanie mocy fwey/ dał im Pan Bog bárzo wiele [...] ták wiele/ íłz ich [*jarzqbków*] przeieść nie mogli. ále przypláciły róspułtne gęby á poftu niemilujące [...] á gniew Boży pobił ie *SkarŻyw 484*; Przypláciłz wnet oney zdrády Ktorás mię domieścił fzkody. *MWilcHist E3v, E3v*; Gołpodarż dobry [...] zázwždy naydzie rzecż iaká/ ktorey popráwy potrzebá/ á gdzie ná to oká nie ma/ wielką fzkodá przyplácić tego musi *GórnRozm K, L*; O krolełstwo niespráwiedliwe/ iáko tego [*strzelania i zabijania w kościele*] przypláciłz. *SkarKazSej 681a*; (*nagł*) Liłt do Eneáłzá (–) [...] Abyś mnie też był zdrádził y ná to czyháiąc. Iákożes y dokazał/ bom wnet vwierzyłá/ A iuzem też tey wiáry dobrze przypláciłá. *PudłDydo B3*; Niechay przypláci Pohániec zdrádlivy/ Ze tył moy widział/ gdym zbroyny y żywy. *SzarzRyt Cv*; [Iż práwá páięczym świátkam fá podobne: Bo możny/ iáko fzerzłzeń/ przebiie się: á vbogi iáko muchá wwięźnie y przypláci *PlutBBud F3v*; w grzechach vtopiony dość lekce łobie wżytzko/ gdy go Prorok Sámuel nápominał/ wazác. Poczúł to potym/ przyplácił frodze Saul. *ArtTanat D6; NeothAcros D2v*].

przyplácić kim, czym (17): Bo gdzie chytrość nie íprofta to lie o moc kułzą/ By więc tego przyplácić y ciálem y dułzą. Bo pochlełstwo z nieprawdą tuż zá nimi chodzą *RejWiz 77v*; Kimbar [...] [*na synodzie*] musiał ftać/ y księgi one położyć/ Tam Arfenius one iego popráwy pokazał y

przewiodł/ ze zá málem Hořpodin więzieniem oney řwey dumy nieprzyplácił. *BudNT przedm* b7v; Więc temu rękaw vrwą/ á ten czapkę řtráci/ Drugi téy krotochwile y włofy przypláci *KochFr* 40; Niedbał [...] Choć miał tego przyplácić bráty rodzonémi *KochFr* 73; Przyydzie córą przyplácić Hetmáńfkiéy zacnořci. *ZawJeřt* 43; *GórnTroas* 29; Przećię tyka cudzego [...] iuř tam więc nie vchem/ Nie řkorą/ nie włofámi/ lecz przypláci duchem. Iuř tá m nie będzie chłofłtą karány brzozową: Karzą go trzecim rázem řmiercią powrozową. *KlonWor* 37; [á ielli we dnie [będzie kradł drwa lub trawę]/ tedy tego v Prági chłofłtą/ řztuką řkory przypláci. *SzczerbSpecSax* 111 (*Linde*)]. Cf *Zwroty*.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Fryczu nieboże przybliżać řię męká/ Nie iedná ná cię gotuie řię ręká/ Przypláciřz tego cóř w kuchni iadł bráćie/ Tu przy nogáćie. *KlonFlis* G4.

Zwroty: »gárdłem przyplácić« [w tym: komu (1)] [szyk zmienny] (6): wyele yeřt tákowych oycow/ ktorzy [...] onym [nauczycielom] grożá mowýac/ nye bárzo mi řyná biy bo mi tego gárdłem przypláciřz. *GliczKsiąř* N7v; Philozoph rzekł/ lecz Krolu tákiey twoiey řławy řilá gárdłem przyplácić/ niř doydzieřz tey řpráwy. *Rejřwierz* 11; ten różnéy wiáry řkryćie [...] ku vpadku [...] Páná y dobrodźieięá řwego przywodził: czego téz potym gárdłem przyplácił. *OrzQuin* L; człowiek opiły [...] w winie/ álbo w gorzałce rozum řwoy wřzytek vtopić/ y řam vtonąc/ á gárdłem przyplácić muři *WerGořc* 228; A potym zářię Páris: y ten iéy [*Heleny*] przyplácił Gárdłem řwym *PudłFr* 68; á komu řię chce delatorem bydź/ wiedzác żeby tego gárdłem mogł przyplácić? *GórnRozm* Hv; [*NeothAcros* C; *GrzegřZarnObrProc* G4].

»szubienicą przyplácić« (1): Ego plectar pendens nisi quid me fefellerit, Ia tego řzubienicą prziplácić wyyáwřzy bych řie omyłł. *Mącz* 247c.

»przyplácić řmiercią« (1): Y przyplácił te⁸⁰ nagłá řmiercią ieden miedzy Zydy/ imieniem Ozá/ ktorzy řię vpornie/ y iáko Zydowřcy Rábinowie rozumieię/ z zmázaniem małżeńřkim/ dotknął Arki Páńfkiey. *LatHar* 245.

»przyplácić zdrowiem« [w tym: za co (1)] [szyk zmienny] (2): Bo ia czo wřpomionę na to Przyplácić mi zdrowiem za to *Rejřóž* H8; Chriřtus nie řwiecki pokoy řwoim obiecuie/ ále táki/ iákie⁸⁰ řam řkofřtował [...]. Ná ořtátek tego pokoioi zdrowiem przyplácić muřiał *NiemObr* 9; [ták Lukretius y inřzy zdrowiem miłofřci przypláciłi. *PlutBBud.* G4].

a. *Dać łapówkę* (1) : Dopieroby było cięřzko vbogiemu řzlachćicowi/ klaniác řię wrzędowi o pozew/ y dobrze go przyplácić. *GórnRozm* F4v.

2. *Zapłacić za duřo, przepłacić* [czego] (2) : Poydzieřzli teř pod wienieć gdzie do pániey řalki/ Zieř wátróbkę Cielećą/ przypláciřz Máłmazki. Po řzeřci grořzy kwartę řobie vřtáwili/ Ktorą pierwey w Menicy/ po dwu grořzu pili. *BielSat* C [*idem*] *BielRozm* 15.

3. *Oplácić się, przynieřć korzyřć* [czego komu] (1) : Ktore [podolskie osiadłofřci] tak Tatárowie třeřtokroć palili/ Ludźi k temu dobytek gwáłtem zágárnęli. Nie zleć řie w nie práwie w pařł ten Bucephał [tj. car moskiewski] miły/ Dobrze mu puřtořzenia tego przypláciły. *WierKróc* A4.

Formacje wřpóřrdzene cf PŁACIĆ.

Cf [PRZYPLACONY]